

מראי מקומות, שיעור מאת הג"ר דב זופניק שליט"א

חולין צו. בענין סימנים וטביעות עין

1. **חולין צה:**, וז"ל, "רב חייא בר אבין איתבד ליה כרכשא (בי דינא) אתא לקמיה דרב הונא אמר ליה אית לך סימנא בגויה א"ל לא אית לך טביעות עינא בגויה אמר ליה אין אם כן זיל שקול רב חנינא חוזאה איתבד ליה גבא דבשרא אתא לקמיה דרב נחמן אמר ליה אית לך סימנא בגויה אמר ליה לא אית לך טביעות עינא בגויה אמר ליה אין אם כן זיל שקול רב נתן בר אבבי איתבד ליה קיבורא דתכלתא אתא לקמיה דרב חסדא אמר ליה אית לך סימנא בגויה אמר ליה לא אית לך טביעות עינא בגויה אמר ליה אין אם כן זיל שקול אמר רבא מרישא הוה אמינא סימנא עדיף מטביעות עינא דהא מהדרין אבידתא בסימנאולא מהדרין בטביעות עינא השתא דשמעתינהו להני שמעתתא אמינא טביעות עינא עדיפא דאי לא תימא הכי היאך סומא מותר באשתו ובני אדם איך מותרין בנשותיהן בלילה אלא בטביעות עינא דקלא הכא נמי בטביעות עינא אמר רב יצחק בריה דרב משרשיא תדע דאילו אתו בתרי ואמרי פלניא דהאי סימניה והאי סימניה קטל נפשא לא קטלין ליה ואילו אמרי אית לך טביעות עינא בגויה קטלין ליה אמר רב אשי תדע דאילו א"ל איניש לשלוחיה קרייה לפלניא דהאי סימניה והאי סימניה ספק ידע ליה ספק לא ידע ליה ואילו אית ליה טביעות עינא בגויה כי חזי ליה ידע ליה:"

2. **ורש"י שם**, וז"ל, "דהא מהדרין אבידתא. לכל אדם בסימנין ולא מהדרין אבידתא בטביעות עינא אלא לצורבא מרבנן באלו מציאות (ב"מ דף כג:):"

3. **ותוס' צו.**, וז"ל, "ולא מהדרין בטביעות עינא. תימה דשאני התם דחשדין ליה דילמא משקר שאינה שלו דהא לצורבא מרבנן מהדרין בטביעות עינא וי"ל דהכא מיירי בטביעות עין כל דהו והא דמהדרין לצורבא מרבנן בטביעות עינא דהיינו בטביעות עין גמור דכל הני אמוראי דהכא לא היה להם טביעות עין גמור דאי לאו הכי מה היה להם לישאל אי הו ידעי בודאי לא הו מסופקים כלל:"

4. **ריטב"א על מסכת יבמות קטו.**, וז"ל, "אלא היכי דמי הכא כגון דאמרי אסקינהו קמן וחזינינהו לאלתר וקאמרי סימנין דלאו עלייהו סמכינן אלא אסימנים הוא דסמכינן. וא"ת ואכתי ניחוש דילמא משקרא אלא ודאי ש"מ דטעמא דעד אחד משום דלא משקר, וי"ל דהכא קאמרי סימן מובהק במקום המוצנע דלא הוה אפשר להו למידע יתיה אי לאו דחזו השתא, ואפשר נמי דאנן שפיר ידעינן ע"פ עדים שנפלו שני אנשים אלו במים אלא דלא ידעינן אם מתו או ניצולו וכיון דהני נשי אמרין לך סימן מובהק שבגופם תו לית לך למיחש למידי."

5. **כתובות פה:**, וז"ל, "ההוא גברא דאפקיד שב מרגניתא דציירי בסדינא בי רבי מיאשא בר בריה דר' יהושע בן לוי שכיב ר' מיאשא ולא פקיד אתו לקמיה דר' אמי א"ל חדא דידענא ביה בר' מיאשא בר בריה דר' יהושע בן לוי דלא אמיד ועוד הא קא יהיב סימנא ולא אמרן אלא דלא רגיל דעייל ונפיק להתם אבל רגיל דעייל ונפיק להתם אימא איניש אחרינא אפקיד ואיהו מיחזא חזא."

6. **תוס' מסכת כתובות פה:**, וז"ל, ועוד הא קא יהיב סימנא אין לפרש ועוד אפי' אמיד דאי אמיד מה מועיל הסימן דלמא זבנה מיניה אף על גב דהאי סימן דציירי בסדיניה אין רגילות לידע אם לא שהפקיד אצלו מ"מ בכסא דכספא ומטכסא דבסמוך ליכא סימן אלא בגופם וההוא לא הו סימן שהפקיד דאיכא למימר דזבנה

מינייה אלא יש לפרש דהנך תרי טעמי אין מועילין זה בלא זה דבעינן דלא אמיד וסימן.

7. בבה מציעא כז. וז"ל, "איבעיא להו סימנין דאורייתא או דרבנן מאי נפקא מינה לאהדורי גט אשה בסימנים אי אמרת דאורייתא מהדרינן ואי אמרת דרבנן כי עבוד רבנן תקנתא בממונא, אבל באיסורא לא עבוד רבנן תקנתא."